

דסברת הרא"ש דאמרי' מגו על מגו, ודלמא התוס' לא סברי כהרא"ש בזה, וע' בתוס' ב"ב קע"ה א' ד"ה [אלא] אין הכרח מה ס"ל בזה, או תשיבני יותר, דאפשר גם הרא"ש בנ"ד יודה דל"א מגו על מגו, והוא דבטעם דין זה שאנו דנין שלא לאמר מע"מ י"ל ב', האחד כיון דאנו צריכים לשמש בכח מגו שני פעמים, כולי האי לא סמכינן על מגו, השני דע"כ ל"א מגו אלא אי בעי ה"י טוען טענה מעליתא ומתי טענה מעליתא, טענה אשר בעצמותה נאמן עלי' בלי עזר מדבר אחר, דטענה כזו ע"כ פשיטא ומעלי היא, מדנאמן עלי' בדבורא לחוד, אבל אלו ה"י צריך מגו גם לטענה שה"י טוען, הרי אינה מעולית מטענה של עכשיו וע"כ בל תוכל להוכיח דאינו משקר, מדלא טען טענה אחרת, דמה לו זו או זו כיון דגם האחרת צריכה לעזר נגדו, ע"כ אינה פשוטה ומעולה בעצם.

והנה מהרא"ש מוכרח רק דלא ס"ל סברה ראשונה, דהא בנדון ידידיה ג"כ אתה משמש בכח מגו ב' פעמים, חשמש בה להאמין שאמר אביהם טעיתי, ותשמש בה להאמין טענת טעיתי, אבל סברה שני' ל"ש הכא דהא מאמיני' במגו פרענו אח"כ וזאת הטענה ה"י נאמנים בעצמותה בלא עזר מגו וא"כ במה שאנו דנין להאמין נאנסו במגו דהחזרת, דבזה ש"ך גם סברא שני' דהא החזרתי עצמה צריכה לעזר מגו היינו דאי בעי הוה טעין נאנסו בהא אפשר גם הרא"ש יודה דלא אמרי' לה, על שתי תשובות אלו, אומר הא במקום אחר מבואר בתוס' עצמן דגם מגו כהאי דאית בהו תרתי סברות הנ"ל לריעותא (והיינו דצריך לשמש ב' פעמים בכח מגו, וגם צריך עזר מגו בטענה שה"י יכול לטעון) נמי אמרי', דהא בקדושין מג, ב' ד"ה לעולם הקשו להאמין לעדים פרענו למלוה במגו דהחזרנום ללוה, והחזרנו ללוה במגו דנאנסו, ואף דבאמת התם בפשוטו נמי קשיא דלהימני' פרענו מלוה במגו דנאנסו וכבר הרגיש זה במהרש"א, מ"מ מהתוס' שהציגו בקושיתם להאמין תחלה במגו דהחזרנום ללוה ע"כ ס"ל דמגו כהאי אמרי'.

סימן כז

מהגאון רבי עקיבא איגר

נתקשיתי לשיטת הרמב"ם פ"ט ממלכים ה"ג, דפסק כר"ל דבשחט וחתך מבשרה בעודה מפרכסת דאסור לבן נח ¹ לפ"ז מאי פרכי במנחות קא, ב א"ה בשר בחלב נמי הא ר"ש סבר דבב"ח מותר בהנאה ², דלמא מיירי בבשר שבא

- 1 כן הוכיחו התוס' חולין לג, א ד"ה אחד עובד כוכבים בשיטת ריש לקיש, ומבואר יותר להלן סי' ל.
- 2 הגמ' שם מקשה על רבי שמעון דסבר אוכל שאי אתה יכול להאכילו לאחרים אינו מטמא טומאת אוכלין אך בשר בחלב

ממפרכסת ובשלו בחלב דלא ה"י ראוי לטמא אוכלים דלישראל אסור משום בשר בחלב ולבן נח משום (מתה) [אבר מן החי], לזה נקט הטעם דמכל מקום מטמא דהיתה לה שעת הכושר לישראל ³, וכ"ת למה נקט בשר בחלב ולא בבשר כזה שבשל עם דבר אסור, דזהו אינו חידוש דיש לומר דגם שם אוכל עליו לישראל דהא הבשר בעצמו אינו איסור רק דאינו רשאי לאכלו דאוכל באיסור הבלוע, ובפרט להרמב"ם ⁴ דלא ס"ל דההיתר נהפך לאיסור ע"י טעם ואינו לוקה רק באוכל כ"כ שבתוך פרס אוכל כזית איסור לזה נקט בב"ח דהבשר אסור בעצמותו מ"מ מקרי אוכל משום שה"י לו שעת הכושר ⁵.

סימן כח

בענין הנ"ל

אשר הקשה אבא מארי נ"י במנחות קא, ב דמקשה בגמרא א"ה אפי' בב"ח נמי, והא לרמב"ם דמפרכסת אסור לב"ב, י"ל דמיירי בבישל מפרכסת קודם שתצא נפשה בחלב.

מטמא כיון שהיתה לו שעת הכושר, והא לר' שמעון דסבר בשר בחלב מותר בהנאה א"כ אתה יכול להאכילו לאחרים ולא צריך לטעם שהיתה לו שעת הכושר.

³ קושיא זו מובאת בחידושי רע"א לקוטים על מנחות, ובספר קושיות עצומות לרע"א (בני ברק, תשמ"ב), ושם הוסיף וכתב "ויש קצת סיעתא לבעל תשובת אמונת שמואל [סי' יד, מובא בפתחי תשובה סי' סב ס"ק ג] דאם לדידיה שרי אין בה משום לפני עור, ועיי' דרוש וחידוש רע"א פסחים כב, א ד"ה והרי אבר מן החי, שהביא דברי האמונת שמואל וכתב דהפרי חדש סי' סב דחה דבריו לגמרי, ור' להלן סי' כט הערה 2.

⁴ פט"ו ממאכלות אסורות ה"ג.

⁵ לתרץ קושיית הרע"א אפשר אולי לומר כך, דיש לבאר סברת המחלוקת אם מפרכסת מותרת לבן נח מטעם מי איכא מידי דלישראל שרי ולעכו"ם אסור, או דלא אמרינן מי איכא מידי, דהסוברים דלא אמרינן מי איכא מידי סברי כמו שהקשו התוס' חולין לג, א ד"ה אחד דעכו"ם לאו בני שחיטה גינהו לכן אסורה, והסוברים דאמרינן מי איכא מידי סברי שגם לגבי עכו"ם יש לשחיטה שם שחיטה אלא שאינה מתירה להם את הבהמה, ולכן שייך לומר מי איכא מידי שלישאל כבר מותר ולעכו"ם עדיין אסור, והנה בחלקו ר"ש ורבנן אי שחיטה שאינה ראויה שמה שחיטה, ואמרינן בחולין פה, א דטעמא דר"ש דגמר מטבות טבח והכן, מה להלן שחיטה ראויה אף כאן שחיטה ראויה, ור"מ סבר דנין שחיטה משחיטה ואין דנין שחיטה מטביחה, והקשו שם התוס' דגם לגבי תשלומי ד' וה' סברי רבנן שחיטה שאינה ראויה שמה שחיטה ולא ילפי טביחה מטביחה, וכתבו "א"ב י"ל דנין דבר הנאמר בסיני מדבר הנאמר בסיני ולא מטבות טבח והכן שלא נאמר בסיני והכא נמי מצי לשנויי הכי", וייתכן דהכוונה בזה היא דשחיטה שלא נאמרה בסיני, דהיינו שחיטה לבני נח, אינה כלל שחיטה ולכן ליכא למילף מינה, ור"ש דסבר דילפינן מינה סבר דשחיטה לבני נח שם מעשה שחיטה עלה, ממילא לפי דבריו לר"ש שייך לומר מי איכא מידי ולכן הגמ' במנחות מקשה על ר"ש, דלדידי' ליכא לשנויי במפרכסת, דלר"ש לטעמיה מפרכסת מותרת לבני נח.